

Хліб

Борис Олійник

Провели в кабінет.
Лик —
Немов заскороджена грядка:
Він з далекого хутора
Пішки прибивсь до Кремля.
Доручила громада
Дізнатись, чи все там в порядку,
Від найстаршого, значить.
Чи все до ладу там, мовляв?

Він сідає за стіл,
Непоквапний, незграбний, як брила.
Так сідають до столу
Мільйони трудящих людей.
Помолившись про себе
До бога, щоб дав йому сили,
Починаючи здалеку,
Тужну розмову веде:

— Розумієш, Ілліч,
Не туди воно гнеться, їй-богу.
От, приміром, узяти
Хоча б і у нашім селі:
За царя моя нивка
Кінчалася за порогом.
Зараз землю дали,
Так у місто забрали хліб.
Розумієш, Ілліч,
Ми ж не просимо божого раю,
Нам би тільки попробувать,
З чим той їдять коровай...

І дивився на Леніна
Тертий, стривожений ратай,
І були в нього вельми
Нехитрі й пекучі слова.

Відказав йому Ленін:
— А чим я зарадити можу?
Ну, скажіть мені: чим?! —
Хлюпнув зойк у очах і погас.-
Ви не чули хіба,
Що вмирає без хліба Поволжя?
Розумієте... діти!..
Вмирають без хліба у нас.

Розумієте: мертво
Кричать поїзди і перони,
А страшна голодуха
На цвинтар міста жене.
Зараз хліб нам потрібний,
Як мир, як свинець, як патрони'
Нам без хліба, товаришу, смерть.
Розумієш мене?

Мовчки слухає ратай,
І вірить, і трохи не вірить,
І підважує мозком
Брехні й побрехеньок баласт.
— Ми, товаришу Ленін,
Народ, пробачайте нам, сірий.
Нам би хліба й до хліба...
А так ми, звичайно, за власть.

І, відкланявшись ревно,
Уже до порога рушає,
Заховавши тривогу,
Неначе зернину в ріллі.
— Може, вип'ємо чаю,
Товаришу, за звичаєм?
Бо дорога далека... —
Підвівся з-за столу Ілліч.

...Обережно поклали
На стіл перед ним скорину.
Пересохлу, аж сіру —
Сірішу святої землі.
Придивився оратай

І злякано вихрипів: — Сину,
Ти скажи мені, що це? —
І Ленін сказав йому: — Хліб.
І побачив оратай,
І раптом побачив оратай,
Що обличчя у Леніна
Жовте од втоми, як віск,
Що блаженський костюм його
Зліва, над серцем, полатаний,
Що синці прозирають,
Як рани глибокі, з-під вій.

...А на сходці в селі
Він піднявся, похмурий і грізний
Кресонувши очима
В пришиклі ряди жупанів,
Він охрипло сказав:
— Отака моя, хлопці, пісня:
Признавайтесь, де хліб,
Та не гузяйтесь довго мені!

І, покликавши в свідки
Ісуса і матір божу,
Він таке їм прорік,
Що малим і паперові зась.
Повернувся до голоти:
— Ви чули: вмирає Поволжя,
Розумієте... діти!..
Вмирають без хліба у нас...

І тоді жупани
Заганяли в утинки патрони...
І знамена із крепом
Схилялись на груди бійців...
Та летіли в міста
Із ядерним зерном ешелони
Од життя
Повноважні і надзвичайні гінці.

І в дитячих очах Озивалося небо травневе,
І дівочі уста

Розтулялись, мов дива малі.

І котилось над містом

Пахуче, високе, рожеве,

Тепле сонце,

Як матір'ю спечений хліб.